

Skogens dag Lycksele 18 aug 2018

Jag är född i Värmland på 50-talet. Men det är inte där jag växte upp – det blev Småland för min del.

Slakten fanns kvar. I Värmland och i Dalarna. Så det blev många Värmlandsresor ändå. Och något jag minns från dessa barndomens resor är timmerstockarna som flöt i Klarälven. Och gubbar med långa störar i händerna. Och förstås stockarna som fanns i älvkanten hos mormor, och som vi lekte med och kring när vi badade.

Flottningen är ett minne blott. Snoddas sång om Flottarkärlek – där flottaren sjunger om hur alla jäntor var som vax uti hans famn - är det kanske inte heller så många som minns längre.

Men vikten av att bevara kunskapen om det som var, den kan inte nog mätas. För det är av historien vi lär inför framtiden.

Sylvia Samuelsson i Åsele har skrivit en bok "Av skog är vi komna".

Den berättar om livet i skogen här i Västerbotten, allt från Timmerhuggarna, Timmerkörarna, Timmerflottarna och Kockorna.

Den som läser historierna, berättelser av dem som ännu kan berätta om hur det var, fylls av respekt. Och det gör också den som någon gång varit inne i Skogsmuseet här, där man verkligen får en bild av hur det var - en helt annan värld än den vi möter idag.

Det finns många engagerade personer här i länet som ser betydelsen av att bevara och förmedla kunskap om skogen och vår historia. Det gör man lämpligtvis i ett skogsmuseum. Och det har arbetats på många sätt, uppvaktningar, riksdagsmotioner, debatter om att göra just Lycksele Skogsmuseum till ett nationellt museum.

Och eftersom det ännu inte blivit något resultat av de framstötter som gjorts, hoppas jag att arbetet fortsätter – för droppen urholkar stenen och trägen vinner. Och värdet av att känna sin historia får inte slarvas bort. Nationella museer kan inte bara finnas i Stockholm, eller hur?

Skogen har under många århundranden varit en av Sveriges viktigaste naturtillgångar.

I början använde man den för husbehov, för att elda, bygga och slöjda med. Sen kom träkolet som var en viktig förutsättning för Sveriges järnproduktion och exporten av

järn. I mitten av 1800-talet fick skogen ett industriellt värde. Och nu i våra dagar talar vi allt mer om biomassa och dess möjligheter.

Skogen är på alla sätt en växande tillgång. Det är en fantastisk råvara, den förnyas sig ständigt. Under de senaste decennierna har tillväxten varit större än avverkningen.

Men skogen är inte bara träd. Den utnyttjas för många intressen, en del av dem motstridiga. För här ska så många samsas. Allt från jakt och friluftsliv till att både bevara och bruka den.

Efter en sommar som den här går det förstås inte att undvika att tala om torkan. Om bränderna. Om de fantastiska insatser som gjorts av många människor. Om italienare som kom hit och helikopterbombade med vatten, om människor som bröt sina semestrar för att dra brandslangar, om rena hjälteinsatser från många, många människor.

Vi var inte helt förskonade här i Västerbotten, det vet ni. Vi har haft många bränder, men har tack och lov inte varit i samma situation som de mest utsatta länen.

Från länsstyrelsens sida har vi varit hårt engagerade hela sommaren, inte minst med personal som brutit sin semester och åkt till Dalarna och Gävleborg för att stötta och hjälpa till.

Ja, det regn som nu kommit och kommer har väl aldrig varit så välkommet, av så många.

Den största utmaning vi människor har är klimatförändringen. Om den globala temperaturen fortsätter att stiga kommer konsekvenserna bli mycket svåra.

Vi behöver leva och konsumera med större eftertanke och omsorg om miljön. Och framför allt, handlar det ett skifte: från det fossila till det förnybara samhället. Där är våra skogar helt avgörande.

Att bruka skogen är ett stort bidrag till att bekämpa klimatförändringen. Med skog kan vi ersätta energiintensiva material som stål och betong, och fossila råvaror från jordens inre, som ytterligare spär på överskottet av koldioxid i atmosfären.

Med brukad skog kan vi också lagra koldioxid. Skogen ger inte några nettoutsläpp när den används. Tvärtom. Innan skogen förädlas har den bundit och neutraliserat

koldioxid. Träprodukterna – både husvirke och dagstidningar – kan återvinnas flera gånger och håller kvar kolet under hela sin livstid. I slutet av livscykeln ger de förnybar värme och el.

Och skogen växer så att det knakar. Eftersom vi avverkar mindre än tillväxten bygger vi hela tiden upp ett förråd av skog. Dessutom gör vi så att skogen växer ännu bättre i framtiden genom att använda förädlat material när vi planterar. Det är bra för klimatet.

”Allt som kan göras av olja kan göras av ved”.

Det ligger mycket sanning i det uttrycket.

Smartare förpackningar, drivmedel, plaster, textilier, mediciner och livsmedel. Listan över produkter som kan göras med skogsråvara är lång. Vårt land har möjligheterna att utveckla dessa.

Vi har en industriell struktur och kapacitet, kompetens, kapital och inhemsk förnybar råvara. Om vi tar vara på den här möjligheten blir vi en föregångare i utvecklingen av morgondagens bioekonomi.

Sverige är ett rikt land med stora utsläpp och vi har en lång resa för att bli fossilfria. Men vi börjar inte från noll. När det handlar om miljö- och klimatpolitik har vi erfarenheter och framgångar att luta oss emot. Genom att steg för steg ställa om har vi reducerat Sveriges klimatavtryck. Många gånger har vi gjort det med hjälp av skogen.

Vi har en lång fin tradition i vårt land att bygga med trä, främst när det gäller småhus. Vi har också börjat föra in förnybara drivmedel i transportsektorn, inte minst med biodiesel.

Men inom alla områden är potentialen större. Vi kan skifta ut det fossila och energiintensiva med nya tekniker för användning av trä och biomassa.

Ta till exempel byggsektorn som står för en betydande del av Sveriges miljöpåverkan. Här får vi nu sedan tjugofem år bygga också *höga* hus i trä – innan dess var det inte tillåtet med trähus högre än två våningar.

Skillnaden är, att nu handlar regelverket inte om vilket *material* man bygge i, utan istället om vilken *funktion* materialet har.

Stabilitet, bärighet och motståndsförmåga mot eld till exempel.

Träindustrin har utvecklat bra lösningar för att kunna bygga ekonomiskt, säkert och med låg miljöbelastning. Trähus är inte bara vackra, de är långt mycket bättre för klimatet än konventionella hus.

Förutom att vara landshövding i Västerbotten är jag också ordförande i föreningen Trästad Sverige, som sådan kan jag bara välkomna den utveckling vi ser nu.

Där fler och fler börjar inse värdet av att använda ett material som både är förnybart, en kolsänka och som redan finns i vårt land – inte minst här i våra trakter.

Om vi dessutom börjar bygga mer i trä och alltfler branscher väljer att bli biobaserade, så kommer det att ge landsbygden en stark utveckling. Bra för hela Sverige och inte minst för oss här i Västerbotten!

Just träbyggande är så pass intressant att själva Kungen kommer hit till Västerbotten den 12 september för att få mer information om just det – det blir en heldag i Bygdsiljum och Skellefteå på temat ”Från skog till hållbart byggande”.

Avslutningsvis:

Skogen är inte bara en fantastisk produkt, den är en del av vår identitet och kultur. Det är inte konstigt. Vi lever i ett land där mer än varannan kvadratmeter är skogbeklädd. I svenska skogar finns många berättelser om människors liv och arbete. Det kan vara förhistoriska fångstgropar och gravar eller rester av kolmilor och flottningsrännor.

Vi har dessutom tillgång till skogen på ett fantastiskt sätt genom allemansrätten. Det är ett privilegium som vi ska värna. Vi kan vandra, plocka svamp och bär, fiska och jaga.

Tillträdet är fritt. Ingen entréavgift utkrävs. Dörren står öppen för alla.

Tack för er uppmärksamhet!